

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII”, asociațione de institute financiare ca însotire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociației „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecua), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugos), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeană, Bănațiana, Banca Poporala (Caransebeș), Banca Poporala (Dej), Banca Poporala (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocișana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însotire (Bicaz), Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreană, Chiorana, Chișeteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgetana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițierul, Hațegana, Însotire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavodzia), Ișvorul (Sângеorgiu), Ișvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniăreva), Murășiana, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiu, Noiana, Olteana, Oraviciana, Oriental, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceană, Progresul, Reuniunea de împrumut și păstrare (Ilva-mare), Râureana (Cap.-Mănăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Soimul (Vașcău), Sebeșana (Sebeșul săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șerădiana, Silvania, Speranța (Hosman), Steaua, Soimul (Uioara), Tânărăveana, Tibleșana, Timișana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmartin), Vulturul, (Tășnad), Zărăndeană, Zlăgneana.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe $\frac{1}{2}$ an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiu unui cm² căte 10 fileri.

Acționari și deponenți.

Chestiunea acționarilor și deponenților, sub raportul lor ca întemeietori respective ca creditori ai institutelor de bani, este discutată de săptămâni de zile în foile de specialitate străine cu mult interes și — uneori — cu destulă patimă. Discuția de regulă se învârtă în jurul întrebării, că oare just și echitabil este, ca acționarilor să li se plătească dividendele, câtă vreme ridicarea depunerilor de prezent este limitată prin dispozițiunile moratoriilor în vigoare? Răspunsurile, natural, sunt diferite. Unii aprobă plătirea dividendelor, alții o contestă. Unii dovedesc că prin plătirea dividendelor, interesele deponenților nu sunt de fel în suferință, pe când alții cer hotărît, ca această plătire să urmeze numai după ridicarea moratoriilor, ori, dacă ar urmă mai curând, să se facă cel mult în măsura în care se plătesc și depunerile.

Am urmărit și noi discuțiile purtate în jurul acestei chestiuni, dar nu ne-am oprit asupra ei, deoarece — drept spusând — nu o am aflat de oportună pentru împrejurările specifice și proprii ale băncilor noastre. Am preferit să ne concentrăm asupra adevăratei chestiuni de importanță: limitarea dividendelor și rezervarea profiturilor pentru eventualele greutăți din viitor, convinși fiind, că rezolvarea justă a acestei chestiuni e de importanță și de folos atât pentru deponenți, cât și pentru acționari și peste tot pentru institutele noastre în general. Iar azi avem o completă satisfacție, pentru că ceea ce recoman-

dat «Solidaritatea», înaintea tuturor celorlalte instituții similare, reducerea dividendei, va fi fapt împlinit. Căci deși guvernul — contra tuturor așteptărilor — nu a decretat limitarea dividendei de obligațoare, totuș ministrul de finanțe Teleszky — după cum ceteam în foile din capitală — i-a succes să aducă băncile mari la un compromis, în virtutea căruia, acestea, vor limita dividendele și vor stăru în ca și băncile din provincie să facă asemenea.

Vedem însă, că chestiunea acționarilor, respective a dividendelor lor, față de deponenți și depunerii a fost pusă în discuție și la noi prin organul partidului nostru național. În urma acestora, socotim că avem datorină să ne oprim asupra chestiunii acesteia, și să ne precizăm vederile și părerile cu privire la obiectul ei. Înem să facem aceasta pentru a arăta, că deponenții nu au motiv să fie nemulțumiți și îngrijorați și nici chiar invadăriști, dacă se vor plăti dividende și să dovedim că prin plătirea acestor dividende nu se vor favoriza acționarii față de deponenți și nici capitalul celor dintâi nu va deveni mai mobil, ca al celor din urmă. În sfârșit vom să arătăm, că băncile noastre au avut și vor avea și de aici înainte cu mult mai multă considerație pentru deponenți ca pentru acționari și că e eschis cazul ca interesele deponenților să ajungă periclitate.

Dar ca să putem face o apreciere obiectivă asupra acestei chestiuni, e necesar să ne dăm seamă, mai înainte de toate, de natura și rolul capitalului acționar față de cel al deponenților și de al dividendelor față de dobânzile depozitelor spre fructificare. Capitalul acționar este

un capital legat, pe care acționarul nu-l poate pretinde cătă vreme există întreprinderea. Capitalul acesta garantează afacerile întreprinderii și acopere — în prima linie — perderile ce s'ar ivi. Acționarul primește — dacă este profit — numai interesă după capitalul său, interesă mai mari sau mai mici, numite în uzanțele financiare, dividende. Capitalul deponenților, din contră, este numai împrumutat întreprinderii, capital după care se plătește — indiferent că este, sau nu, profit — interesă dinainte fixate, pe cari deponentul le poate pretinde împreună cu capitalul însuș ori și când. Rizicul cel mare, deci și imobilitatea capitalului le supoartă acționarul și nu deponentul și de aceea, pentru împurări normale, e indicat și justificat dacă acest rizic se răsplătește și cu câte o dividendă mai urcată ca interesele de depuneri.

Azi însă trăim vremuri extraordinare. Azi — recunoaștem — deponentul nu poate dispune de capitalul dat spre fructificare, decât cu anumite restricțuni, impuse de moratoriu. Însă aceste restricțuni nici pe departe nu sunt atât de grele, încât deponentul să fie redus în drepturile și favorurile sale față de acționar. Deponentul are drept să ridice până la 10% ale capitalului său deodată, sau, dacă capitalul e mai mare ca 2000 cor., în rate. Afără de aceea pentru trebuințe extraordinare, ca de ex: pentru salare, chirii, datorii hipotecare, premii de asigurare, dări, cumpărări de produse și mărfuri pentru întreprindere, clădiri etc. depunerile trebuesc replătite — dacă se cer — chiar și în întregime. Ei bine, întrebe-se ori și cine acum, dacă deponentul — cu toate vremurile grele prin cari trecem — poate dispune în chipul arătat asupra depunerilor sale și dacă capitalul lui e neasemănăt mai sigur ca cel acționar, just și echitabil lucru ar fi, ca acționarului să i se denege plătirea — fiind profit, înțelegem profit real — a celor 5—6% ce le-ar putea avea ca dividendă? Desigur că nu.

Din unele părți se obiecționează însă, că eventual acționarii vor ridică dividende pe baza unor profituri, cari mai târziu s'ar dovedi ne-reale. E o obiecție asupra căreia s'ar putea discuta fără sfârșit. Din parte-ne la acest loc, ne mulțumim a declară, că noi nu ne-am făcut nici când iluzii, că nu vor putea urmă pe la bănci și perderi, ca consecințe neîncunjurabile ale gravelor perturbațuni politice, economice și financiare ale zilelor noastre. Din contră, ne-am făcut seamă cu aceste eventualități și tocmai de aceea în instrucțiunile speciale ce s'au dat în anul acesta din partea «Solidarității», cu privire la cenzurarea valorilor și încheierea conturilor, s'a recomandat și stăruit, ca băncile noastre nu numai să mențină, ci chiar să-și

augmenteze rezervele latente și să delăture fără cruce valorile dubii, fie și cu rizicul de a renunță la orice profit. În schimb însă, cunoscând bine materialul institutelor noastre și apreciind și momentul prea hotărîtor, că ținuturile românești n'au fost expuse operațiunilor de răsboiu, n'am putut cădeă în extremul celălalt, adecă de a nu admite ca acolo, unde, după luarea tuturor precauțiunilor de lipsă, va rezulta profit, din acesta să nu se împărtășească și acționarii. Astfel stând lucrurile, ca unii, cari cunoaștem referințele la băncile noastre, putem anticipa, că acestea nu vor arăta profituri nereale și că dacă viitorul va da la iveală perderi, cari azi nu se pot stabili, pentru acelea se vor găsi totdeauna acoperire în rezervele latente sau — în cazul cel mai rău — în rezervele de capital ale singuraticilor noastre instituționi. Ori, dacă nici rezervele văzute și nevăzute nu ar fi suficiente — să admitem și cazul acesta extrem — rămâne capitalul de acții și nu depunerile. Acestea din urmă ar putea fi alterate numai la institute absolut slabe, fără rezerve, institute la cari dacă cineva și-a plasat banul, nici nu merită o altă soarte. La noi însă, unde s'au făcut regulat revizii prin revizori experți ai «Solidarității», judecând cu mintea noastră omenească, mărturisim, nu putem admite asemenea cazuri. Dar — teoretic discutând — chiar dacă am admite, înainte de toate astfel de institute nu pot avea nici profit, aşa că este neîntemeiată teama că acționarii vor lua dividende în detrimentul deponenților.

Pe baza celor expuse mai sus, susținem că la noi nu se vor arăta profituri ireale. Vor fi, fie încredințat ori și cine, profituri din cari — cu conștiință liniștită — se vor putea distribui și oare-cari dividende, în tot cazul însă mai reduse ca în anul trecut. Dar oricât de reale vor fi profiturile, ce le vor arăta băncile noastre, aceea încă e bine să se știe, că ele și acționarii lor vor acordă preferință în prima linie deponenților. Nu va exista bancă, care să refuze plătirea intereselor de depuneri, ori, în caz de trebuinți notorice, chiar și plătiri din capital peste maximul obligat — prin dispozițiunile moratoriilor — înaintea dividendelor. Nu, căci atunci ar lucra contra proprietelor lor interese.

De încheiere, să judecăm puțin chestiunea și din punct de vedere al stărilor faptice existente la băncile noastre. În scopul acesta, să ne întrebăm, cine sunt de regulă acționarii institutelor românești? În primul rând sunt deponenții însăși; urmează apoi aceia, cari miciile lor economii le-au plasat numai în acții și — în rândul al treilea — aceia, cari, urmând unui sentiment de datorință națională, și-au scontat

munca lor viitoare, luând — în scopul cumpărării de acții, — împrumuturi, ca să poată ajută și ei la înființarea băncilor noastre. Dividendele deci se vor plăti în prima linie deponenților, cari în cele mai multe cazuri, vor urmă a le fructifică tot ca depuneri. În a doua linie se vor plăti unor oameni avizați la venitul micului lor capital imobilizat și în a treia linie se va plăti acelora, cari vor fi siliți să le lase pentru acoperirea măcar în parte a cametelor de împrumuturi. Aceasta fiind starea adevărată și faptică a lucrurilor, urmează că în număr se vor plăti mai puține dividende. Si noi cutesăm a afirma că asupra capitalului societar de cca 35 milioane al băncilor noastre, nu va ajunge sub plată efectivă poate nici chiar jumătate a dividendei totale, care socotită în mediu cu 5—6%, n'ar fi — în suma generală — nici chiar un milion.

Fără îndoială și un milion de coroane — oricât de mult și proporțional ar fi el distribuit între singuraticele noastre bănci, dintre cari cele mai mari ar suporta partea leului — e o sumă destul de considerabilă pentru împrejurările dificile de azi. Tocmai de aceea nu avem cuvânt îndeajuns să recomandăm băncilor noastre să țină adunările lor generale cât mai târziu, ca astfel să se poată pregăti a trece peste obicinuitele plătiri ale intereselor de depuneri, cari se cer de regulă la începutul anului și să poată face cât mai ușor și de bani pentru platirea dividendelor, ce vor hotărî să deie acționarilor. Amânarea adunărilor generale poate avea și alt favor. Poate în primăvară se va mai limpezi situația și astfel cei chemați și interesați își vor putea face o judecată mai justă asupra valorilor luate la bilanț și asupra realității profiturilor arătate. În acest caz asupra hotărîrilor, ce se vor luă cu privire la bilanțuri și dividende va înceță orice discuție. Dacă — din contră — evenimentele nu se vor schimbă îndeajuns, atunci adunările generale se vor ține în timpul îngăduit de dispozițiunile corăspunsătoare ale cunoscutei ordonanțe a guvernului și în acest caz va fi indicat și necesar ca dividendele să se limiteze, iar rezervele să se doteze cât mai mult,

Chestiunea pânnii de toate zilele.

Imprejurările excepționale, prin care trecem au provocat, chiar dela începutul răsboiului mondial, mari îngrijorări și precauții deosebite pretutindeni, cu privire la asigurarea pânnii de toate zilele pentru armată și în general pentru populaționea țărilor angajate și neangajate în răsboiu. Revista noastră și-a făcut, și ea, datorință în această privință. În diferite articole, din

cari reamintim următoarele: «Cum să ne ajutăm», «Scumpetea», «Să păstrăm», «Prețurile maxime ale cerealelor», «Despre arăturile de toamnă», — a dat îndrumări prețioase despre ceeace trebuie să facem cu toții pentru preîntăriminarea lipsei și chiar dezastrului, ce ar putea să ne ajungă, dacă, în aceste vremuri grele, nu am fi destul de precauții față de buna chivernisire a recoltei anului trecut și față de asigurarea celei a anului, în care am intrat.

Din ce înaintăm spre primăvară îngrijorările cresc și toți, din toate părțile, încearcă fel și fel de remedii, și recomandă măsuri diferite pentru salvarea situației economice, ce și acum, este de fapt, îndestul de grecă și va deveni, cu siguranță, din zi în zi tot mai grea.

Măsurile luate de regim, încă în anul trecut, pentru asigurarea pânnii de toate zilele, s-au dovedit în mare parte, neîndestulitoare.

Aceste măsuri au fost: 1. Stabilirea prețurilor maxime pentru cereale.

2. Dispoziția ca în vânzare și pentru întrebuițare în brutăriile publice să se folosească numai o amestecătoare din $\frac{2}{3}$ părți făină de grâu și săcară și $\frac{1}{3}$ făină de orz, porumb sau de cartofii.

3. Recercarea ministrului de agricultură, adresată agricultorilor, ca și ei să întrebuițeze în economia casei numai făină amestecată.

Ce privește ultima dispoziție, se știe că ea a avut slab răsunet la agricultori. De aceea d-nul ministru de agricultură a provocat din nou foile să publice pentru a doua oară numita adverțizare.

Ce privește celelalte două dispoziții, care aveau în vedere scoaterea la piață a proviziilor, parte adunate de marii comercianți de cereale, parte rezervate de agricultori, — nici aceste nu și-au ajuns scopul. Atât comerțiul de cereale în mare, cât și comerțiul în mic aproape nu există. Agricultorii nu mai scot bucate pe piață; iar marii comercianți au aflat modalitatea de a urca prețurile, stabilite deja în mod oficial, adaugând la acesta: spese de transport și alte spese laterale, cari nu sunt altă decât o urcare a prețurilor.

Ministrul, prin o nouă ordinație, a pus în vedere pedepse simțitoare pentru aceste transgresiuni; dar s'au găsit, firește, și se găsesc căi și mijloace de a eludă și această dispoziție. Ce nu inventează mintea omenească!

Scopul, ce s'a avut în vedere prin fixarea prețurilor maxime, în parte mare, nu s'a ajuns. Cerealele, parecă, ar fi dispărut din întreagă țara; deși, de fapt, provizii de bucate sunt pentru o acoperire a întrebuițelor cu cruce. Ele însă trebuie scoase la iveală și date destinației cu bună cumpărire, pentru a nici armata, nici publicul să nu sufere, iar bucatele să zacă nevalorate în coșuri și magazine.

Spre acest scop s'a dat ordonanța dela 14 Ianuarie a. c. Nr. 240/914 M. E. a guvernului, publicată și în Nr. precedent al revistei noastre sub titlul «Rechiziționarea cerealelor».

Firește, că această dispoziție excepțională, ca și aceea a fixării prețurilor maxime, mărginește libertatea comerciului; dar în timpuri excepționale, cum sunt cele actuale, astfel de măsuri sunt singurele, cari pot să ferească poporațiunea țării de dezastre; căci vedem că atât producenții, cât și comercianții de cereale, de bunăvoie, nu scot pe piață proviziunile resp. rezervele de grâu, săcară, orz și ovăs.

Inceputul rechiziționărilor s'a făcut deja la 15 Ianuarie a. c., mai întâi numai de probă în unele cercuri ale diferitelor comitate, în care lipsa se simte mai tare și ele trebuie să aibă numai caracterul unei probe. Dar, fără îndoială, lucrarea va trebui să se continue apoi pretutindeni pentrucă numai aşa se va putea salva situația.

Ce rezultă din toate aceste? Fără îndoială, înainte de toate, că importanța chestie a pânii celei de toate zilele trebuie să ne preocupe pe toți în măsură tot mai mare și să nu așteptăm până ce criza se va declara.

Astfel *cruțarea*, recomandată cu atâtă insistență de cercurile conducețoare ale țării, recomandată, de repetite ori, și în coloanele acestei reviste, se impune tot mai mult, din zi în zi, pentru bogăți și săraci, pentru plugari și meseriași, cum și pentru toate celelalte clase ale societății.

Dupăce pentru scopuri de alimentație se calculează de o persoană, fără privire la etate, în mediu 18 kgr. de grâu, săcară, orz sau porumb pe lună, iar pentru sămânăt, de jugăr catastral, la ovăs 130 kgr. și la orz 110 kgr., — trebuie neapărat să se crute mai mult decât oricând altădată. Pentrucă trebuie să se țină seamă de o eventuală durată lungă a răsboiului și de o eventuală recoltă slabă în anul 1915. Cu atât mai mult trebuie să se țină seamă de ultima eventualitate, pentrucă lipsesc chiar *brațele* cele mai necesare agriculturii, ale bărbătilor, cari în loc să are și samene la primăvară, în loc să sape, să cosească și secere, trebuie să lupte pentru patrie. Apoi mai lipsesc, în mare parte, și *animalele de muncă*, aşa că, bun e Dumnezeu, dar aceste cauze pot să provoace o mare pacoste pentru agricultură. La aceste s'ar putea asociă *boalele epidemice*, cari de asemenea ar împiedeca în mare măsură mersul lucrărilor agricole și rezultatul recoltei.

Dar seria de ani nefavorabili, ce au precedat anul de față, ar putea fi completată — de ce să ne păzească Dumnezeu — încă cu un an nefavorabil, și atunci răul ar fi la culme.

Iată pentruțe ținem să reamintim tuturor suprema datorință, ce ni se impune: de a fi cruțători la extrem cu toate, pentrucă numai aşa putem avea nădejde de a trece cu bine prin miile de nevoi, de care suntem împresurați.

S.

Rechiziționarea cerealelor.

Precum am anunțat în numărul nostru ultim, guvernul, pentru a înlesni aprovisionarea poporațiunii, a ordonat rechiziționarea: grâului, a săcării, a orzului și a ovăsului direct dela producenți.

Acțiunea de rechiziționare consistă, precum anunță un comunicat semioficial, din conscrierea și secuestrarea diferitelor soiuri de cereale, din punerea la dispoziție a sacilor necesari, din luarea în primire și încărcarea cerealelor rechiziționate și din calcularea și plătirea prețului lor.

Rechiziționarea reclamează deci un aparat foarte complicat, de care dispun la noi numai marile firme de cereale. Din motivul acesta — zice comunicatul — s'a și văzut îndemnat guvernul a încredință întreaga acțiune a rechiziționării la 5 bănci mari și la 4 mari comercianți de cereale din capitală, cari vor pune la dispoziția guvernului numărul necesar de funcționari specialiști în ramul negoțului de cereale.

Specialiștii aceștia, în temeiul încredințării speciale, ce vor primi dela ministrul agriculturii, vor fi apoi chemați a efectui, împreună cu organele administrative politice, rechiziționarea cerealelor în singuracelile ținuturi ale țării. Cerealele rechiziționate rămân însă la exluziva dispoziție a ministerului agriculturii, care va dispune apoi asupra lor aşa, precum va află de bine în interesul aprovisionării generale a poporațiunii.

Rechiziționarea este deja în curgere în unele ținuturi ale țării.

Prin o nouă ordonanță, publicată la 19 crt. și emisă sub Nr. 305/1915 M. E. guvernul a ordonat rechiziționarea și a *tărâțelor de grâu, săcară, orz și porumb*.

Prețurile maximale fixate pentru tărâțe sunt următoarele:

1. K 13 — pentru tărâțele de grâu și săcară
2. " 15 — " " " orz
- și 3. " 9⁵0 " " " porumb.

Prețurile acestea maximale, în cari se cuprind și cheltuielile de transport la stațiunea de încărcare se înțeleg pro majă metrică (100 Kg.), fără saci.

REVISTA FINANCIARA.

Situaționea.

Sibiu, 28 Ianuarie 1915.

Nici în săptămâna expirată nu este nimic deosebit de remarcat în piața internațională de bani. Abundența de numărăt, ca urmare a stagnației afacerilor, continuă a se mențineat atât în London, cât și în Berlin. În London discontul privat s'a redus la 2%, și mai pe urmă chiar la 1¹³/₁₆%. În Berlin banii de zi s'au negociat cu 2%, cambii de prima bonitate s'au discontat cu 3¹/₂%, alt material între 3¹/₂%—4%.

In piața internă asemenea dominează abundanță de bani și discontul este în reducere. Cambii budapestane de prima bonitate s'au discontat cu 4⁸/₈%, iar cambii vieneze de aceiași categorie cu 3¹/₂%.

JURISDICTIUNE.

Natura de drept a libelului de depuneri. Dacă libelul de depunere este liberat pe nume, dar nu este adicat pe el nici prin citare și nici altfel, dispoziția tatutelor, conform căreia suma depusă se plătește prezentatorului libelului, — atunci un astfel de libel nu se poate considera ca hârtie la purtător, de unde urmează, că emitentul aceluia libel este în drept a cercetă că oare îndreptățit este prezentatorul libelului a ridicarea banilor sau nu?

(Curia reg. sub Nr. 1116/v dela 5 Noemvrie 1914).

CRONICĂ.

Rugare către băncile noastre. On. noastre bănci cari ne trimit bilanțuri spre publicare le rugăm să binevoiască a ne indica express, dacă doresc ca bilanțul și contul profit și perdere să fie publicate și în textul maghiar sau numai în cel românesc.

Intrucât se cere și publicarea textului maghiar rugăm a ni se trimit manuscrisul tradus în limba maghiară.

Manuscisele bilanțurilor și ale altor publicații, menite a apărea ca inserțiuni, rugăm a se expedia cu posta din bună vreme și după posibilitate astfel, ca să ajungă în posesiunea noastră cel puțin cu o zi înainte de ziua expediției regulate a revistei noastre, care este Sâmbătă.

*

Chestiunea dividendei pe anul 1914. Per tractările următoare între ministrul de finanțe Telešky și cercurile conducătoare ale marilor instituții financiare din capitală, cu privire la reducerea dividendei anului 1914, au dus, în fine, la rezultatul dorit de ministru. *Instituțele de bani din capitală*, chiar și acelea, cari până acum din motive principiare au fost în contra ori cărei limitări a dividendei, au acceptat punctul de vedere, cunoscut, al ministrului de finanțe și au hotărît a reduce față de anul precedent, în măsură corăspunsătoare dividenda anului 1914.

Cercurile conducătoare ale băncilor mari și ale celor două asociații de bănci din capitală au luat totodată angajamentul față de ministrul de finanțe, că și vor validitate întreagă lor influență la băncile mai mici din Budapestă, precum și la băncile din provincie, în interesul reducerii dividendei, ca astfel aceasta măsură să devină generală în țara întreagă.

Rezolvată chestiunea reducerii dividendelor prin însăși băncile interesate, intervenția guvernului în aceasta chestiune a devenit superfluo.

Ca dividendă maximală pentru anul 1914 băncile au fixat 75% ale dividendei plătită în anul premergător.

*

Prețurile maxime ale cerealelor. Ca întregire a ordonanței privitoare la prețul maxim al cerealelor guvernul a emis sub Nr. 273/1915 o nouă ordonanță, în sensul căreia, proviziunea de mijlocire, obișnuită în negoțul de cereale, de maximal $1\frac{1}{2}\%$, nu intră în cadrul accesoriilor (prestațiunilor secundare) cuprinse deja conform ordonanței prime, în prețurile maxime fixate de autoritate.

Prin urmare comercianții sunt îndreptățiti a pune proviziunea aceasta în sarcina cumpărătorilor, peste prețurile maxime fixate pentru grâu, săcară, orz, porumb și ovăs.

*

Dividenda Băncii Austro-Ungare. În ultima ședință a Consiliului general a Băncii Austro-Ungare, ținută la sfârșitul săptămânii trecute, s'a luat hotărârea a plăti acționarilor în contul dividendei anului 1914 deocamdată suma de K 80—. Deoarece în Iulie a. tr. acționarii au primit deja un acont de K 28—, dividenda anului 1914 s'a fixat, la K 108— sau 7,714% a capitalului social. În proporția dividendei de K 108— s'a fixat și sumele cuvenite celor două state dualiste din profitul anului 1914, precum și dotațiile fondurilor de rezervă și de pensiuni. Pentru anul 1914 va ajunge deci la distribuire suma de K 31.917,502,20, din care vor primi: acționarii K 16.200,000, fondurile de rezervă K 2.251,602,85, fondul de pensiune K 470,320 și cele două state K 12.895,578 și anume Austria 54,62% = K 7.043,557,41 și Ungaria 45,38% = K 5.852,021,37. Dividenda de K 80 pe semestrul II 1914 se va plăti acționarilor la 3 Februarie 1915.

*

Fondări nouă și schimbări de capitaluri în anul 1914. După o statistică publicată de „M. P.”, în anul 1914 s'a înființat în Budapestă 5 institute de bani noi cu capital soc. de K 4.900,00—, iar în provincie 34, cu capital de K 7.739,300. Urcări de capital s'a făcut în capitală la 7 institute de bani cu K 5.131,210, iar în provincie la 95 de institute cu K 19.088,630. Întreprinderi industriale și de altă natură, nouă, pe acții, s'a fondat în 1914 în Budapestă 79, cu capital de K 27.160,800, iar în provincie 88, cu capital de K 27.635,000. S'an desființat în 1914 în total 55 de bănci: 10 în Budapestă și 45 în provincie și 107 alte întreprinderi pe acții.

Valoarea nominală a capitalurilor, plasate în 1914 în acții nouă, se cifrează cu K 167.427,490.

*

Procurările de bani pentru răsboiu. Enormele cheltuieli, ce le reclamează răsboiul mondial le ilustrează cifrele de mai jos asupra procurărilor de bani pentru răsboiu ale țărilor beligerante. Până la finele anului 1914, adecă în primele 5 luni ale răsboiului au procurat pentru scopurile răsboiului:

Austro-Ungaria	K	3,500	milioane.
Germania	"	8,000	"
Anglia	"	12,000	"
Franța	"	5,000	"
Rusia	"	4,500	"
Sârbia, Belgia, Japonia	"	1,000	"
Statele neutrale	"	1,600	"
In total rotund K 36 miliarde.			

Imprumutul de răsboiu Austro-Ungar. Conform cifrelor definitive publicate în zilele trecute, subscripționea la împrumutul de răsboiu austro-ungar a dat cifra de K 3.306 milioane; anume s-au subscrise în Ungaria K 1170 milioane și în Austria K 2136 milioane.

Producția vinului în Ungaria în anul 1914. Conform datelor oficiale, în anul 1914, s-au produs în Ungaria în total 2.206.000 hectolitri de must, față de 3.306.000 hectolitri în anul 1913.

BIBLIOGRAFIE.

«Der Balkan». Seine Länder und Völker in Geschichte, Kultur, Politik, Volkswirtschaft und Weltverkehr. Von Dr. Albrecht Wilrth, Stuttgart 1914, cuart-mare-391 pagini. Sub acest titlu a apărut de curând o carte asupra popoarelor din Balcani, interesantă. Opul e scris cu multă erudiție și temeinicie, ce caracterizează pe cercetătorul german. Mai remarcabile însă sunt părțile unde Dr. Wilte apreciază elementul românesc și în cari spune că Români sunt, cea mai trainică rasă de pe pământ și prin faptul că Români pătrund ca focul regiunile ce-i încunjoară, Dr. Wilte prevede, că acest element va căștiga în viitor și dominațiunea teritorială asupra slavilor de sud. În linia spre est care duce din Transilvania spre Adrianopol Dr. Wilte le prevestește Românilor o victorie etnică hotărîtoare". Cartea costă legată 10 mărci.

SUMAR.

Actionari și deponenți. — Chestiunea părții de toate zilele. — Rechiziționarea cerealelor. — Revista financiară: Situația unea. — Jurisdictiune: Natura de drept a libelului de depuneri. — Cronică: Rugare către bâncile noastre. Chestiunea dividendei pe anul 1914, Prețurile maxime ale cerealelor, Dividenda Băncii Austro-Ungare, Fondări nouă și schimbări de cap. în 1914, Procurările de bani pentru răsboiu, Împrum. de răsboiu Austro-Ungar, Producția vinului în anul 1914. — Bibliografie: Der Balkan.

Contabil

român în etate de 21 ani, abs. de școală comercială superioară, cunoscând limba română, germană și maghiară, și având o praxă în contabilitate de $3\frac{1}{2}$ ani, caută post la vre-o bancă română. — Adresa la administrația acestei reviste. (3-3)

(3-3)

Cursurile ofic. la bursa de efecte din Bucureşti

— La 25 Iulie 1914. —

„AVRIGEANA“, cassă de economii, societate pe acții în Avrig.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai cassei de economii «Avrigeană» societate pe acții în Avrig, se convoacă la a

XI-a adunare generală ordinată,

care se va ține în Avrig, la 20 Februarie st. n. 1915, la oarele 4 p. m., în sala de ședințe a reprezentanței comunale.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Alegerea a doi membri pentru verificarea procesului verbal.
2. Raportul direcțiunii despre gestiunea societății pe anul 1914.
3. Raportul comitetului de supraveghiere.
4. Prezentarea bilanțului încheiat cu 31 Decembrie 1914.
5. Fixarea marcelor de prezență pentru membri direcțiunii și comitetului de supraveghiere pro 1915.
6. Propuneri asupra distribuirii venitului curat.
7. Alegerea unui membru în comitetul de supraveghiere pe un period de 2 ani
8. Eventuale propuneri din partea direcțiunii.

N.B. Acei domni acționari, care în persoană, sau prin plenipotenți, voiesc a lua parte la adunare, se fac atenți a depune, conform §-ului 20 din statut, acțiile, eventual plenipotenți, cel puțin cu o zi înainte de ținerea adunării generale, la cassa societății, pe lângă revers.

Avrig, în 22 Ianuarie, 1915.

DIRECTIUNEA.

Activa — Vagyon.

Bilanț cu 31 Dec. 1914. — Mérlegszámla 1914. Dec. hó 31-én.

Pasiva — Teher.

	K f	K f
Numărar — Készpénz	3,891·25	
Cambii escontate — Leszámitolt váltók	89,972·56	
Imprumuturi hipotecare — Jelzálog kölcsönök	98,687·19	
Imprumuturi pe obligațiuni — Kötvény kölcsönök	155,977·88	
Acții de bancă — Bank részvények	1,200—	
Realități — Ingatlánok	2,500—	
	352,228·18	
		Capital societar, 200 acții à K 100 — Alaptőke, 200 drb. részvény à 100 K
		20,000—
		Fond de rezervă — Tartalékalap
		36,683·91
		Fond de pensiuni — Nyugdíj alap
		2,000—
		Depuner spre fructificare — Takarékbetétek
		250,917·50
		Creditori — Hitelezők
		4,265·94
		Dividendă neridicată — Fel nem vett osztályék
		142—
		Interese transitoare pe 1915 — Átmeneti kamatok
		1915. évre
		1,256—
		Reescont — Visszleszámitolás
		33,200—
		Profit reportat din anul trecut — Áthozott nyereség 1913. évről
		397·36
		Profit net din anul curent — Tiszta nyereség 1914. évben
		3,365·47
		3,762·83
		352,228·18

Debit — Kiadás.

Contul Profit și Perdere. — Nyereség és veszteség számla.

Credit — Bevétel.

	K f	K f
Interese de depuner spre fructificare — Takarék betéti kamatok	13,454·08	
Spese: — Költségek: Salare — Fizetések	1,800—	
Spese de cancelarie, chirie, luminat, incălzit, tipărituri — Irodai költségek, házbér, világítás, fűtés, nyomtatványok	1,964·76	
Marce de prezență — Ielenléti díjak	487·35	4,252·11
Contribuție: — Adó: directă și aruncuri — egyenes és pótadó	2,293·49	
10% după interese de depuner — 10% betéti kamat után	1,345·41	3,638·90
Profit curat — Tiszta nyereség	3,762·83	
	25,107·92	
		Profit reportat din anul trecut — Mult évről áthozott nyereség
		397·36
		Inter. dela cambii escontate — Kamatok leszámit. váltók után
		5,641·62
		Interese dela imprumuturi hipotecare — Kamatok jelzálog kölcsönök után
		4,970·75
		Interese dela imprumuturi pe obligațiuni — Kamatok kötvény kölcsönök után
		11,471·46
		Proviziune — Jutalék
		22,083·83
		2,626·73
		25,107·92

Avrig — Felek, la 31 Decembrie 1914.

DIRECTIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Irimie Răduțiu m. p., prezid. — elnök. Vasile Maxim m. p. Gheorghe Postea m. p. Victor E. Preda m. p.
Ioan Nicolae m. p. Ioan Răduțiu m. p. Ioan Oancea m. p.

Am revăzut conturile prezente și le-am aflat în ordine și în consonanță cu registrele principale și auxiliare.

Avrig — Felek, în 23 Ianuarie 1915.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE: — A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

S. Silca m. p., prez. — elnök. G. Maxim m. p. N. Sperlea m. p. S. Bucșia m. p. I. Vătăsan m. p., revizor expert al «Solidarității»

Propunerea direcțiunii asupra distribuirii profitului curat.

1. 5% Dividendă acționarilor
 2. 5% Fondului de rezervă
 3. 10% Tantiemă direcțiunii și comit. de supraveghiere
 4. 2% Funcționarilor
 5. 2% Pentru scopuri filantropice
 6. 3% Supradividendă acționarilor
 7. Fondului de rezervă
 8. Fondului de pensiune
 9. Remunerație deosebită funcționarilor
 10. În profitul anului viitor să se treacă
	Cor. 1,000—
	188·15
	376·28
	75·26
	75·26
	600—
	127·94
	500—
	300—
	519·94
	Cor. 3,762·83

„NEGOIUL“,

cassă de economii, societ. pe acții în Porumbacul-sup.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai cassei de economii «NEGOIUL», societate pe acții în Porumbacul-superior, se invită la

a VI-a adunare generală ordinată,

care se va țineă în Porumbacul-superior, la 12 Februarie 1915, la 1 oră p. m. în localitatea institutului, cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul direcțiunii, Bilanțul anual și raportul comitetului de supraveghiere.
3. Aprobarea bilanțului și împărțirea profitului curat.
4. Regularea salarelor funcționarilor.
5. Fixarea marcelor de prezență pro 1915.
6. Alegerea a 4 membri în direcție conform §-ului 27 din statut.

ACTIONARI SĂ-ȘI PREZINTE ACȚIILE CEL PUȚIN CU O ZI ÎNAINTE DE ADUNAREA GENERALĂ CONFORM §-ULUI 16 DIN STATUTE.

Direcție.

Activa — Vagyn.

Bilanț la 31 Dec. 1914. — Mérlegszámia

1914, dec. hó 31-én.

Pasiva — Teher.

	K f
Cassa — Pénztár	303·78
Cambii — Váltók	173,267—
Obligațiuni — Kötelezetvény	6,222—
Efecte — Értékpapír	1,000—
Cont-current — Folyószámla	62·30
	180,855·08

	K f
Capital societar — Részvénytőke	20,000—
Fond de rezervă — Tartalékalap	10,080·21
Fond de clădire — Épitkezési alap	1,000—
Depuner — Betétek	113,728·06
Reescont — Visszleszámitolás	26,464—
Diversi creditori — Különféle hitelezők	318·54
Interese transitoare — Átmeneti kamatok	3,150—
Profit curat — Tiszta nyereség	6,114·27
	180,855·08

Spese — Kiadás.

Contul Profit și Pardere. — Nyereség és Veszteség számla.

Venite — Bevétel.

	K f
Interese după depuner — Betéti kamatok	6,324·25
Inter. după reescont — Visszleszámit. kamat	2,698·78
Spese: — Költségek:	
Salare — Fizetések	760—
Márci de prez. — Jelenléti dijak	412—
Tipárituri — Nyomtatványok	169·95
Chirie — Házber	70—
Diverse — Különféle költségek	59·88
Contribuțiuni: — Adók:	
10% dare după interese	632·42
10% betéti kamat adó	1,454·07
Dare și arunc — Egyenes és pótadó	2,086·49
Profit curat — Tiszta nyereség	6,114·27
	18,695·62

	K f
Interese de escont — Leszámitolási kamat	16,368·53
Interese de oblig. — Kötelezetvény kamat	791·18
Interese de efecte — Értékpapír kamat	32—
Proviziuni — Jutalékok	1,494·39
Transcrieri de acții — Részvényátirási díj	9·52

Porumbacul-superior, (Felsőporumbák) la 31 Decembrie 1914.

Nicolae Solomon m. p., cassar — pénztárnok.

Nicolau Comșa m. p., contabil — könyvelő.

DIRECȚIUNEA — AZ IGAZGATÓSÁG:

Nic. Bărglăzan m. p. Nic. Solomon m. p. Ioan Popianoș m. p. Stefan Frâncu m. p. Nistor Măsariu m. p. Subsemnatul comitet de supraveghiere examinând conturile prezente le-am aflat exacte, în regulă și în consonanță cu registrele. Alulirott felügyelő bizottság jelenszámítákat megvizsgálta, azokat a valóságnak megfelelően rendben és a könyvekkel teljes összhangzsban találta.

Porumbacul-superior (Felsőporumbák), la 2 Ianuarie 1915.

C. Popa m. p. N. Frâncu m. p. D. Solomon m. p. Revăzut: din încredințarea «Solidarității»: S. Roșca m. p.

„ASOCIAȚIUNEA DE ECON. ȘI CREDIT DIN GHIROC“.**CONVOCARE.**

Onorații membri ai «Asociației de economii și credit din Ghiroc» se convoacă la

a VII-a adunare generală ordinată,

care se va țineă în 15 Februarie n. 1915 la 2 ore p. m., în școala din loc cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Raportul general al direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.
3. Statorarea bilanțului.
4. Darea absolutului direcțiunii și a comitetului de supraveghiere.
5. Eventuale propuneri.

Ghiroc, la 20 Ianuarie 1915.

Direcționea.**Membrii asociației:**

Cu finea anului 1913 au fost	341	membri cu 834 cvote
In anul 1914 au intrat	1 „ „ „	1 „
De tot 342 membri cu 835 cvote		
In anul 1914 a ieșit	21 „ „ „	34 „
Rămâne cu finea anului 1914	321	membri cu 801 cvote

Activa. — Vagyon.**Bilanț pro 1914. — Mérlegszámla 1914. évre.****Pasiva. — Teher.**

	K f
Cassa în numără — Készpénz	2,762·49
Cambii de bancă — Bankváltók	136,211—
Imobile — Ingatlaniok	9,042·31
Efecte — Értékpapirok	4,380—
Mobiliar — Felszerelés	96
după amortizare — törlesztés után	24
Interese de reescont anticipate — Vissz. átmeneti kamatok	72—
	497·88
	152,965·68

	K f
Capital de cvote incurs — Befizetett üzletrészek	49,629·30
Fond de rezervă — Tartalékalap	15,997·30
Depuneri — Betétek	37,485—
Reescont — Visszszámitolás	43,563—
Imprumut hipotecar — Jelzálogkölcsön	2,743·46
Interese transitoare — Átmeneti kamatok	855·66
Profit curat — Tiszta nyereség	2,691·96
	152,965·68

Spese — Költségek.**Contul Profit și Perderi. — Nyereség és Veszeség számla.****Venite — Bevételek.**

	K f
Interese după depuneri — Betéti kamatok	1,988·76
Interese după reescont — Vissz. kamatok	5,328·96
Contribuțione — Adó	2,102·44
Salare — Fizetések	1,080—
Chirie — Házber	80—
Amortizare din mobiliar — Felszerelési törlesztés	24—
Spese de birou — Irodai költségek	629·57
Profit curat — Tiszta nyereség	2,691·96
	13,925·69

	K f
Interese — Kamatok	13,555·89
Proviziuni — Jutalékok	369·80
	13,925·69

Ghiroc, la 31 Decembrie 1914. — Gyűreg, 1914 évi december hó 31-én.

Atanasiu Baicu m. p., dirigent-contabil — v. igazgató-könyvelő.

Vasile Avramuțu m. p., cassar — pénztárnok.

DIRECȚIONEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Ioan Stoia m. p. Titus Miu m. p. Ioan Ruja m. p. Stefan Draguțiu m. p. George Surdu m. p. Ios. Gaiția m. p.
Nicolae Buzaescu m. p. Petru Petcu m. p. Andrei Petcu m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în consonanță cu registrele asociației. — Alolirott felügyelőbizottság megvizsgálta jelen számlákat és azokat megegyezőknek találta a szövetkezet könyveivel.

Ghiroc, la 20 Ianuarie 1915. — Gyűreg, 1915. évi január hó 20-én.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIRE: — A FELÜGYELŐBIZOTTSAG:

Petră Buibașiu m. p. Petru Vacan m. p. Iosif Buibașiu m. p. Andrei Seiman m. p. Vichentie Stoia m. p.

„VULTURUL”, institut de credit și economii, societate pe acții în Diciosânmărtin.**CONVOCARE.**

P. T. Domnii acționari ai institutului de credit și economii societate pe acții «Vulturul», prin aceasta sunt invitați la
a VIII-a adunare generală ordinată,

ce se va ține în Diciosânmărtin la 2 Martie st. n. 1915 la 11 ore a. m. în localul institutului.

Obiectele:

1. Numirea unui notar, a doi verificatori ai procesului verbal și 3 scrutinatori (§. 26).
2. Raportul direcției despre mersul afacerilor, raportul comitetului de supraveghiere, bilanțul anului 1914 și darea absolutorului.
3. Impărțirea profitului curat, fixarea marcelor de prezență și a speselor de călătorie, a platii direcției și a comitetului de supraveghiere, precum și a platii suplimentare a funcționarilor pe anul 1915 (§ 31 și 43).
4. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere și culturale.
5. Intregirea direcției.

Domnii acționari, cari voesc a participă la adunare în persoană sau prin plenipotențiat, sunt rugați a-și depune acțiile și documentul de plenipotență, la cassa institutului «Vulturul» până la 1 Martie 1915 sau la institutul «Patria» din Blaj, cel mult până în 26 Februarie la 12 ore din zi.

Diciosânmărtin, 26 Ianuarie 1915.

DIRECȚIUNEA.

Activă — Vagyon. Contul Bilanț cu 31 Dec. 1914. — Mérlegszámla 1914 december 31-én. Pasiva — Teher.

	K f		K f
Cassa în numărăt — Pénztármadaradvány	3,022·45	Capital societar — Alaptőke	100,000·
Cambii — Váltók	184,032·—	Fond de rezervă — Tartalékalap	42,000·
„ cu acoperire hipotecară — Jelzá-		Fond de pensiune — Nyugdíjalap	8,400·
logilag biztosított váltók	312,685·—	Fondul cultului g. c. din Diciosânmărtin — A D-szt.	
mártoni gör.-cat. vallásalap	496,717·—		400·
Imprumuturi hipotecare — Jelzálog kölcsönök	40,136·—	Depunerí spre fructificare — Betétek	175,917·67
Realitáti de vânzare — Eladó ingatlanok	10,500·—	Depozite de cassá — Letétek	5,467·09
Conturi-curente cu acoperire — Biztosított folyó		Reescont — Visszleszámitolás	208,663·
számla kölcsönök	15,571·75	Inprumuturi hipotecare cedate — Átruházott jelzá-	
Acții dela bânci — Bankrésvény	1,200 —	log kölcsönök	7,806·
Debitorí: Spese de intabulare, de proces și protest —		Dividenda neridicată — Fel nem vett osztalék	77·
Adosok: Bekebelezési, per és ovatolási költség	725·40	Creditorí — Hitelezők	827·90
	567,872·60	Interese anticipate — Elölegezett kamatok	7,207·
		Profit curat — Tiszta nyereség	11,106·94
			567,872·60

Debit — Tartozik.

Contul Profit și Perdere. — Nyeréség és veszteség számla.

Credit — Követel

	K f		K f
Interese pentru depuneri spre fructificare — Betéti		Interese dela cambii — Váltókölcsön kamat	51,070·70
kamat	9,685·48	„ „ impr. hipotecare — Jelz. kölcsön kamat	3,965·55
Interese de reescont — Viszlesz. kamat	20,342·80	„ „ conto-curent — Folyoszámla kamat	2,154·08
„ de inprumuturi hipot. cedate —		Proviziune — Jutalék	3,470·99
Atruházott jelz. kölcsön kamat	480·—		
Salare : plata funcționarilor, a direcției			
și a comitetului de supraveghiere —			
Fizetések : a tiszviselők, az igazgatóság			
és felügyelő bizottság fizetése	9,530·—		
Chirie — Házber	840·—		
Marce de prezență — Jelenléti jegyek	110·—		
Spese curente — Fentartási költségek	1,838·22		
Porto postal — Posta költségek	412·80	12,731·02	
Contribuție — Adó	5,346·64		
Contribuție după interese la depuneri			
— Adó betéti kamat után	968·44	6,315·08	
Profit curat — Tiszta nyereség		11,106·94	
	60,661·32		60,661·32

Diciosânmărtin, la 31 Decembrie 1914.

Victor G. Maior m. p., director-executiv.

MEMBRII DIRECȚIUNII:

E. Bianu m. p., președinte.

I. Br. Hodoșiu m. p.

Virgil Pop m. p.

G. Simon m. p.

Iosif Lita m. p.

Augustin Folea m. p.

S'a censurat și aflat în consonanță cu cărțile de contabilitate.

Diciosânmărtin, la 26 Ianuarie 1915.

MEMBRII COMITETULUI DE SUPRAVEGHIARE:

A. C. Domșa m. p., președinte.

Nicolae Todoran m. p.

Augustin Chețian m. p.

Proprietar și editor: Ioan I. Lăpădatu.

Tiparul Tipografiei arhidicezane în Sibiu.